

føjes en Ejendom, erstattes allerede nu; den indirekte Skade, som her er Tale om, men som der ikke er gjort Rede for hvad der menes med, det er ikke nogen Skade, som tilføjes Ejendommen, men det er den Skade, som tilføjes Personerne, hvis Erhverv er knyttet til Ejendommen, og derigennem kan komme til at influere paa deres Ejendoms Værdi. Men hvis det virkelig er Tilfældet trods Mindretallets Udtalelser i modsat Retning, at det er denne Skade — naar Mindretallet ikke mener, at det er denne Skade, skylder det ærede Medlem at oplyse os om, hvad det da er for en Skade —, hvis det virkelig er Tilfældet, at det er denne Skade, og jeg kan ikke se nogen anden Skade, maa jeg meget indtrængende advare mod at komme ind paa den Vej. Den er ganske sikkert ufremkommelig, og den er under alle Omstændigheder yderst farlig i principiel Henseende. Lad os tænke os en Fragtmand eller en Vognmand, som kører Personer eller har Fragt mellem to Pladser i en Egn, hvor der hidtil ikke har været nogen Jernbane, men hvor der nu kommer en Jernbane, som mere eller mindre overflødiggør denne Mands Stald, hans Ejendom og forstyrrer hans Erhverv, saa vil efter Mindretallets Ændringsforslag denne Mand kunne forlange Erstatning. Hvis det er en Købmand, der hidtil har haft Søgning i en vis Del af Egnen, vil kan kunne forlange Erstatning, hvis der er kommet en anden Købmand tæt ved Stationen, som har taget en Del af hans Kunder bort, og fordi hans Købmandsejendom derved er bleven mindre værd. Hvis der, for at tage den længste Strækning, som jeg tror findes i Jernbaneloven, paa Landevejen mellem Funder og Bramminge skal kunne rejses Krav paa offentlig Erstatning af Kroejere, handlende og Haandværkere, fordi Landevejen for Fremtiden bliver mindre befaret af rejsende, fordi de, naar Jernbanen er bleven bygget, ville benytte denne, har jeg her angivet Eksempler paa Krav, der kunne fremkomme, og som vistnok ville stille det klart for ærede Medlemmer, at den ærede Ordfører for Mindretallet hilder sig i en Illusion, hvis han tror, at det vil være ganske enkeltstaaende Tilfælde, i hvilke der vil blive rejst Krav paa Erstatning i Henhold til Mindretallets Ændringsforslag under Nr. 10. Nej, der er Tusinder, som ville paastaa, at Baner have skadet dem i deres Erhverv og Ejendom, og Erstatningskravene ville ganske sikkert — det føler jeg mig fuldstændig overtydet om — overstige, hvad der kan komme ind ifølge Jernbaneskyld-

den, endogsaa efter Udvalgsflertallets Forslag; at de ville komme til at overstige det, der vil komme ind efter Mindretallets Forslag, nærer jeg slet ikke nogen som helst Tvivl om. Og disse Erstatningskrav ville komme straks eller meget hurtigt, medens Værdistigningsbeløbene ville komme frem langsomt aarlig, saaledes som jeg har skildret det, og først efter en meget lang Aarrække efter Mindretallets Forslag. Jeg mener, at der vil komme Erstatningskrav fra nær og fra fjern, langt bortliggende Steder ville kunne gøre gældende, at en Jernbane har skadet den ene eller den anden, og hvilket Præcedens vil der saa ikke skabes! Vi have oftere ogsaa i denne Sal hørt Tale om en Dampskibsforbindelse mellem Refsnæs og Hou, som skulde afløse Dampskibsforbindelsen mellem Kalundborg og Aarhus. Der synes jeg er et ganske godt Eksempel paa, hvad disse Principper, hvis de bleve knæsatte her i Tinget, kunde føre til. Det vilde da være tænkeligt, at man i Kalundborg, paa Samsø og i Aarhus skulde kunne forlange Erstatning af Staten, fordi denne subventionerede Dampskibslinie, hvortil de paagældende jo ikke bidrage eller have bidraget noget som helst ud over andre, hørte op og erstattedes med en Dampskibslinie til et andet Sted. Ja, jeg mener, at der ikke vil kunne iværksættes noget som helst offentligt Foretagende, der vil ikke kunne forlægges et Spor paa en elektrisk eller anden Sporvogn fra en Gade til en anden, der vil ikke kunne bygges en Havn, ikke anlægges en Telegrafstation, en Telefonstation, en Jernbane eller en ny Landevej, uden at de, der mene, at der er tilføjet dem Skade paa deres Ejendoms Værdi gennem det til Ejendommen knyttede Erhverv, ville forlange Erstatning af det offentlige, hvis man kom ind paa dette Princip. Ethvert Fremskridt vilde jo være paa Forhaand udelukket, da man desuden maa regne med en ganske overordentlig Tilbøjelighed til at mene, at man har lidt Skade ved et Anlæg, en Tilbøjelighed, som netop staar i det omvendte Forhold til den Tilbøjelighed, man vil finde hos Folk, til at indrømme, at de have haft Fordel derved.

Nu spørger jeg: Med hvilken Begrundelse vil man kunne stille et saadant Forslag? Der staar i Betænkningen, at det er logisk, og at det er billigt. Jeg skal ikke sige nogen Vittighed, men *billigt* tror jeg ikke, at det vil blive. Men jeg vil holde mig til det logiske. Logikken skulde altsaa bestaa deri, at naar det